Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 6ης Σεπτεμβρίου 2012*

«Διεθνής δικαιοδοσία σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις — Διεθνής δικαιοδοσία σε συμβάσεις καταναλωτών — Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 — Άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄ — Ενδεχόμενος περιορισμός της εν λόγω δικαιοδοσίας στις εξ αποστάσεως καταρτισθείσες συμβάσεις»

Στην υπόθεση C-190/11,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Αυστρία) με απόφαση της 23ης Μαρτίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Απριλίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

**Daniela Mühlleitner**

κατά

**Ahmad Yusufi,**

**Wadat Yusufi,**

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader (εισηγήτρια) και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η D. Mühlleitner, εκπροσωπούμενη από τον C. Schönhuber, Rechtsanwalt,

— οι A. και W. Yusufi, εκπροσωπούμενοι από τους U. Schwab και G. Schwab, Rechtsanwälte,

— η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και J. Vláčil,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από την M. Russo, avvocato dello Stato,

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Szpunar και B. Majczyna,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. I. Fernandes και την S. Nunes de Almeida,

— η Ελβετική Συνομοσπονδία, εκπροσωπούμενη από τον D. Klingele,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την A.-M. Rouchaud-Joët και τον M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 24ης Μαΐου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

## Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1, στο εξής: κανονισμός Βρυξέλλες I).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της D. Mühlleitner και των A. και W. Yusufi, η οποία έχει ως αντικείμενο την λόγω αποκρυβέντων ελαττωμάτων λύση συμβάσεως αγοραπωλησίας αυτοκινήτου οχήματος, την επιστροφή του τιμήματος της πωλήσεως καθώς και την επιδίκαση αποζημιώσεως.

### Το νομικό πλαίσιο

*Το δίκαιο της Ένωσης*

3 Το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, σημείο 3, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τις διαδοχικές Συμβάσεις για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στην εν λόγω Σύμβαση (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών), έχει ως εξής:

«Σε συμβάσεις που ο σκοπός τους μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα αυτού που τις καταρτίζει και που αποκαλείται στη συνέχεια "καταναλωτής", η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος, με την επιφύλαξη του άρθρου 4 και του άρθρου 5, σημείο 5:

[…]

3) για κάθε άλλη σύμβαση που έχει ως αντικείμενο παροχή υπηρεσιών ή προμήθεια ενσωμάτων κινητών αν:

α) πριν από την κατάρτιση της συμβάσεως, έγινε στο κράτος της κατοικίας του καταναλωτή ειδική προσφορά ή διαφήμιση

και

β) ο καταναλωτής ολοκλήρωσε στο κράτος αυτό τις απαραίτητες για την κατάρτιση της συμβάσεως πράξεις.»

4 Κατά την αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, στις συμβάσεις ασφάλισης, καταναλωτών και εργασίας είναι σκόπιμο να προστατεύεται ο αδύναμος διάδικος με ευνοϊκότερους για τα συμφέροντά του κανόνες δικαιοδοσίας.

5 Το άρθρο 2 του κανονισμού Βρυξέλλες Ι προβλέπει την αρχή σύμφωνα με την οποία τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.

6 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι έχει ως εξής:

«Σε συμβάσεις που ο σκοπός τους μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα του προσώπου που τις καταρτίζει, του καταναλωτή, η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος, υπό την επιφύλαξη των άρθρων 4 και 5, σημείο 5:

[…]

γ) […], όταν η σύμβαση καταρτίσθηκε με πρόσωπο, το οποίο ασκεί εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες στο έδαφος του κράτους μέλους κατοικίας του καταναλωτή ή το οποίο κατευθύνει με οποιοδήποτε μέσον τέτοιου είδους δραστηριότητες σ' αυτό το κράτος μέλος ή σε διάφορα κράτη, συμπεριλαμβανομένου του εν λόγω κράτους μέλους, και η σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο των εν λόγω δραστηριοτήτων.»

7 Το άρθρο 16, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Βρυξέλλες Ι έχει ως εξής:

«1. Η αγωγή καταναλωτή κατά του αντισυμβαλλομένου μπορεί να ασκηθεί είτε ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο αντισυμβαλλόμενος είτε ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του καταναλωτή.

2. Η αγωγή του αντισυμβαλλομένου κατά του καταναλωτή μπορεί να ασκηθεί μόνον ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής.»

8 Κατά την αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού (ΕΚ) 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη Ι) (ΕΕ L 177, σ. 6, στο εξής: κανονισμός Ρώμη Ι), το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής και οι διατάξεις του ανωτέρω κανονισμού θα πρέπει να συνάδουν με αυτές του κανονισμού Βρυξέλλες Ι.

9 Η αιτιολογική σκέψη 24 του κανονισμού Ρώμη Ι έχει ως εξής:

«Όσον αφορά ειδικότερα τις συμβάσεις καταναλωτών, […] [η] συνέπεια με τον κανονισμό [Βρυξέλλες Ι] επιβάλλει, αφενός, την αναφορά στην έννοια της "κατευθυνόμενης δραστηριότητας" ως προϋπόθεση εφαρμογής του κανόνα προστασίας του καταναλωτή και, αφετέρου, την εναρμονισμένη ερμηνεία της συγκεκριμένης έννοιας στον κανονισμό [Βρυξέλλες Ι] και στον παρόντα κανονισμό, εξειδικεύοντας ότι μια κοινή δήλωση του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με άρθρο 15 του κανονισμού [Βρυξέλλες Ι] προσδιορίζει ότι "για να μπορέσει να εφαρμοσθεί το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', δεν αρκεί να κατευθύνει μια επιχείρηση τις δραστηριότητές της στο κράτος μέλος κατοικίας του καταναλωτή ή σε διάφορα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένου του εν λόγω κράτους μέλους, αλλά πρέπει επίσης να έχει συναφθεί σύμβαση στα πλαίσια αυτών των δραστηριοτήτων". Αυτή η δήλωση υπενθυμίζει εξάλλου ότι "μόνο το γεγονός ότι είναι προσιτή μια σελίδα του Διαδικτύου δεν αρκεί για να καταστήσει εφαρμοστέο το άρθρο 15, χρειάζεται επιπλέον η εν λόγω ιστοσελίδα να καλεί για τη σύναψη συμβάσεων εξ αποστάσεως και να έχει όντως συναφθεί η σύμβαση εξ αποστάσεως με οιοδήποτε μέσο. Στην περίπτωση αυτή η γλώσσα ή το νόμισμα που χρησιμοποιούνται από την ιστοσελίδα του Διαδικτύου δεν συνιστούν στοιχείο που λαμβάνεται υπόψη"».

10 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη Ι προβλέπει τα εξής:

«1. Υπό την επιφύλαξη των άρθρων 5 και 7, η σύμβαση που συνάπτει φυσικό πρόσωπο για σκοπό που μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική του δραστηριότητα (στο εξής: καταναλωτής) με άλλο πρόσωπο που ενεργεί στο πλαίσιο της άσκησης της επαγγελματικής του δραστηριότητας (στο εξής: επαγγελματίας), διέπεται από το δίκαιο της χώρας όπου ο καταναλωτής έχει τη συνήθη διαμονή του, εφόσον ο επαγγελματίας:

α) ασκεί τις εμπορικές ή επαγγελματικές του δραστηριότητες στη χώρα όπου ο καταναλωτής έχει τη συνήθη διαμονή του· ή

β) με οιοδήποτε μέσο κατευθύνει αυτές τις δραστηριότητές του σε αυτή τη χώρα ή σε διάφορες χώρες μεταξύ των οποίων και η συγκεκριμένη χώρα,

και η σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο των εν λόγω δραστηριοτήτων.»

**Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα**

11 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής και τα στοιχεία της δικογραφίας, η D. Mühlleitner, κάτοικος Αυστρίας, αναζήτησε στο Διαδίκτυο αυτοκίνητο γερμανικής μάρκας που επιθυμούσε να αγοράσει για ιδιωτική χρήση. Μετά τη σύνδεσή της με γερμανική βάση αναζητήσεως υπό την ονομασία «www.mobil[e].de» και τον εκ μέρους της προσδιορισμό της μάρκας και του τύπου αυτοκινήτου που επιθυμούσε, εμφανίσθηκε κατάλογος οχημάτων ανταποκρινομένων στα προσδιορισθέντα χαρακτηριστικά.

12 Αφού επέλεξε το όχημα που ανταποκρινόταν περισσότερο στα κριτήρια αναζητήσεώς της, παραπέμφθηκε σε προσφορά των εναγομένων A. και W. Yusufi, οι οποίοι ασχολούνται με το λιανικό εμπόριο αυτοκινήτων, με τη διαμεσολάβηση της Autohaus Yusufi GbR (στο εξής: Autohaus Yusufi), αστικής εταιρίας εγκατεστημένης στο Αμβούργο (Γερμανία).

13 Επιθυμώντας να λάβει περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με το προτεινόμενο προς πώληση όχημα στη βάση αναζητήσεως, η D. Mühlleitner επικοινώνησε με τους εναγομένους μέσω του παρατιθέμενου στο Διαδίκτυο αριθμού τηλεφώνου της Autohaus Yusufi, συνοδευομένου από τον κωδικό διεθνούς κλήσεως. Επειδή το συγκεκριμένο όχημα δεν ήταν πλέον διαθέσιμο, της προτάθηκε άλλο όχημα του οποίου τα χαρακτηριστικά τής γνωστοποιήθηκαν λεπτομερώς εκ των υστέρων με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Της διευκρινίστηκε επίσης ότι η αυστριακή ιθαγένειά της δεν αποτελούσε εμπόδιο για την εκ μέρους της αγορά οχήματος από τους εναγομένους.

14 Ακολούθως, η D. Mühlleitner μετέβη στη Γερμανία και, με σύμβαση πωλήσεως που υπεγράφη στις 21 Σεπτεμβρίου 2009 στο Αμβούργο, αγόρασε από τους A. και W. Yusufi το επίδικο όχημα στην τιμή των 11 500 ευρώ και το παρέλαβε αμέσως.

15 Επιστρέφοντας στην Αυστρία, η D. Mühlleitner ανακάλυψε ότι το αγορασθέν όχημα έφερε ουσιώδη ελαττώματα, οπότε και ζήτησε για τον λόγο αυτό από τους εναγομένους να το επιδιορθώσουν.

16 Επειδή οι εναγόμενοι αρνήθηκαν να επιδιορθώσουν το όχημα, η D. Mühlleitner απευθύνθηκε στο δικαστήριο του τόπου της κατοικίας της, και συγκεκριμένα στο Landesgericht Wels (Αυστρία), αιτούμενη τη λύση της συμβάσεως αγοραπωλησίας του οχήματος, την οποία, όπως υποστηρίζει, συνήψε ως καταναλώτρια με επιχείρηση που κατηύθυνε την εμπορική ή επαγγελματική της δραστηριότητα στην Αυστρία, περίπτωση εμπίπτουσα στο άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι.

17 Οι αντίδικοι αμφισβήτησαν την ιδιότητα της D. Mühlleitner ως «καταναλώτριας» και τη διεθνή δικαιοδοσία των αυστριακών δικαστηρίων, εκτιμώντας ότι της διαφοράς έπρεπε να επιληφθούν τα γερμανικά αρμόδια δικαστήρια. Υποστήριξαν επίσης ότι δεν κατηύθυναν τις δραστηριότητές τους στην Αυστρία και ότι η ενάγουσα συνήψε τη σύμβαση στην έδρα της επιχειρήσεώς τους στη Γερμανία.

18 Στις 10 Μαΐου 2010, το επιληφθέν σε πρώτο βαθμό Landesgericht Wels απέρριψε την αγωγή λόγω ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας. Αν και δεν αμφισβήτησε την ιδιότητα της D. Mühlleitner ως «καταναλώτριας», το εν λόγω δικαστήριο έκρινε πάντως ότι η δυνατότητα αναζητήσεως πληροφορίας στον ιστότοπο της Autohaus Yusufi στην Αυστρία δεν αρκούσε για τη θεμελίωση της διεθνούς δικαιοδοσίας των αυστριακών δικαστηρίων, ότι βάση για τη σύναψη της συμβάσεως αποτέλεσε η τηλεφωνική κλήση της ενάγουσας και ότι από το μήνυμα που απεστάλη στη συνέχεια δεν προέκυπτε ότι οι εναγόμενοι κατηύθυναν τις δραστηριότητές τους στην Αυστρία. Κατά της αποφάσεως αυτής η D. Mühlleitner άσκησε έφεση ενώπιον του Oberlandesgericht Linz.

19 Στις 17 Ιουνίου 2010, το εν λόγω δικαστήριο επικύρωσε την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Ούτε αυτό αμφισβήτησε την ιδιότητα της D. Mühlleitner ως «καταναλώτριας», αλλά, υπενθυμίζοντας την κοινή δήλωση του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με τα άρθρα 15 και 73 του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, η οποία έγινε με την ευκαιρία της εκδόσεως του κανονισμού αυτού (στο εξής: κοινή δήλωση), κατά την οποία ένας αμιγώς «παθητικός» ιστότοπος δεν αρκεί για να θεωρηθεί ότι μια δραστηριότητα κατευθύνεται στο κράτος του καταναλωτή, επισήμανε ότι ο ιστότοπος της Autohaus Yusufi στο Διαδίκτυο έφερε τα χαρακτηριστικά αυτού του «παθητικού» ιστοτόπου. Επιπλέον, παρατηρώντας ότι, κατά την κοινή δήλωση, η σύμβαση πρέπει να συνάπτεται εξ αποστάσεως, διαπίστωσε ότι αυτό δεν συνέβαινε εν προκειμένω. Πάντως, το εν λόγω δικαστήριο επέτρεψε την άσκηση αναιρέσεως δεχόμενο ότι αμφισβητούνταν το νομικό περιεχόμενο της κοινής δηλώσεως.

20 Κατά της αποφάσεως αυτής η D. Mühlleitner άσκησε αναίρεση ενώπιον του Oberster Gerichtshof.

21 Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας, το εν λόγω δικαστήριο κρίνει ότι οι εναγόμενοι κατηύθυναν τις δραστηριότητές τους στην Αυστρία κατά την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, λαμβανομένης υπόψη της δυνατότητας αναζητήσεως πληροφοριών στον ιστότοπο της Autohaus Yusufi στην Αυστρία καθώς και της υπάρξεως επαφών εξ αποστάσεως μεταξύ των αντισυμβαλλομένων τηλεφωνικώς ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

22 Πάντως, με απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, το Oberster Gerichtshof είχε αποφασίσει να αναστείλει τη διαδικασία, αναμένοντας τη δημοσίευση της αποφάσεως του Δικαστηρίου στις υποθέσεις C-585/08 και C-144/09, Pammer και Hotel Alpenhof (απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2010, Συλλογή 2010, σ. I-12527), η οποία επρόκειτο να παράσχει διευκρινίσεις ως προς την έννοια της «δραστηριότητας που κατευθύνεται προς το κράτος της κατοικίας του καταναλωτή».

23 Η δημοσίευση της εν λόγω αποφάσεως ενίσχυσε την πεποίθηση του Oberster Gerichtshof ότι οι A. και W. Yusufi κατηύθυναν τις εμπορικές ή επαγγελματικές τους δραστηριότητες στην Αυστρία. Το εν λόγω δικαστήριο δεν αμφιβάλλει ούτε για την ιδιότητα της D. Mühlleitner ως «καταναλώτριας».

24 Εντούτοις, το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται αν από τις σκέψεις 86 και 87 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Pammer και Hotel Alpenhof δεν προκύπτει ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι εφαρμόζεται μόνο στις καταρτισθείσες εξ αποστάσεως συμβάσεις.

25 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Oberster Gerichtshof αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Προϋποθέτει η εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του [...] κανονισμού Βρυξέλλες Ι [...] την εξ αποστάσεως κατάρτιση της συμβάσεως μεταξύ καταναλωτή και επαγγελματία;»

**Επί του προδικαστικού ερωτήματος**

26 Πρέπει καταρχάς να υπομνηστεί ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι εισάγει παρέκκλιση τόσο από τη γενική δωσιδικία του άρθρου 2, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, βάσει του οποίου διεθνή δικαιοδοσία έχουν τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο εναγόμενος, όσο και από τον κανόνα περί ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας επί διαφορών εκ συμβάσεως, τον οποίο προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 1, του ιδίου αυτού κανονισμού, βάσει του οποίου διεθνή δικαιοδοσία έχει το δικαστήριο του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή πρέπει να εκπληρωθεί η επίδικη παροχή (απόφαση Pammer και Hotel Alpenhof, προπαρατεθείσα, σκέψη 53).

27 Ως εκ τούτου, η σχετική παρέκκλιση πρέπει κατ' ανάγκη να αποτελέσει αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας, υπό την έννοια ότι τυχόν παρέκκλιση ή εξαίρεση από γενικό κανόνα πρέπει να ερμηνεύεται στενά.

28 Ακολούθως, πρέπει να υπομνηστεί ότι οι χρησιμοποιούμενες από τον κανονισμό Βρυξέλλες Ι έννοιες –και, ιδίως, αυτές που περιλαμβάνονται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού– πρέπει να ερμηνεύονται αυτοτελώς, εν αναφορά κυρίως προς το σύστημα και τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού, και τούτο για τη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής του σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη (βλ., κατά την έννοια αυτή, αποφάσεις της 20ής Ιανουαρίου 2005, C-27/02, Engler, Συλλογή 2005, σ. I-481, σκέψη 33, καθώς και Pammer και Hotel Alpenhof, προπαρατεθείσα, σκέψη 55).

29 Το Δικαστήριο έχει κρίνει συναφώς ότι, στο πλαίσιο του συστήματος του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, το άρθρο του 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού αυτού, καταλαμβάνει την ίδια θέση και εκπληρώνει την ίδια υποχρέωση προστασίας του καταναλωτή ως του ασθενέστερου συμβαλλομένου με εκείνες του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, σημείο 3, της Συμβάσεως των Βρυξελλών (βλ. απόφαση της 14ης Μαΐου 2009, C-180/06, Ilsinger, Συλλογή 2009, σ. I-3961, σκέψη 41).

30 Τέλος, πρέπει να διευκρινιστεί ότι δεν συντρέχει λόγος να εξεταστεί αν οι εμπορικές δραστηριότητες των A. και W. Yusufi κατευθύνονταν στην Αυστρία, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι πληρούται η προϋπόθεση αυτή.

31 Η απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων.

32 Με το προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι έχει την έννοια ότι απαιτεί η σύμβαση μεταξύ του καταναλωτή και του επαγγελματία να έχει καταρτισθεί εξ αποστάσεως. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν από τις σκέψεις 86 και 87 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Pammer και Hotel Alpenhof προκύπτει ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι περιορίζεται μόνο στις καταρτισθείσες εξ αποστάσεως συμβάσεις καταναλωτών.

33 Ως προς το σημείο αυτό είναι αληθές ότι, ακόμη και αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι σκοπεί στην προστασία των καταναλωτών, αυτό δεν συνεπάγεται ότι η εν λόγω προστασία είναι απόλυτη (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Pammer και Hotel Alpenhof, σκέψη 70). Εξάλλου, η ανάγκη καταρτίσεως συμβάσεων καταναλωτών εξ αποστάσεως αναφέρεται στην κοινή δήλωση και στην αιτιολογική σκέψη 24 του κανονισμού Ρώμη Ι, η οποία επαναλαμβάνει την εν λόγω κοινή δήλωση.

34 Πάντως, όλες οι κυβερνήσεις που κατέθεσαν παρατηρήσεις καθώς και η Επιτροπή προβάλλουν επιχειρήματα συνδεόμενα με τη γραμματική ερμηνεία, τη γένεση και την τελολογική ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως οι οποίες συνηγορούν υπέρ μιας αρνητικής απαντήσεως στο προδικαστικό ερώτημα.

35 Πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι δεν εξαρτά ρητώς την εφαρμογή του από το γεγονός ότι οι συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του έχουν καταρτισθεί εξ αποστάσεως.

36 Πράγματι, όπως προκύπτει από το γράμμα της, η διάταξη αυτή εφαρμόζεται όταν συντρέχουν δύο ειδικές προϋποθέσεις. Υπό την έννοια αυτή είναι αναγκαίο, πρώτον, ο έμπορος να ασκεί τις εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητές του εντός του κράτους μέλους της κατοικίας του καταναλωτή ή, με οιοδήποτε μέσο, να κατευθύνει τις δραστηριότητες αυτές στο εν λόγω κράτος μέλος ή σε διάφορα κράτη, συμπεριλαμβανομένου του εν λόγω κράτους μέλους, και, δεύτερον, η επίδικη σύμβαση να εμπίπτει στο πεδίο των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων.

37 Πρέπει επιπλέον να παρατηρηθεί ότι, με την αιτιολογική έκθεση της προτάσεως κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, την οποία υπέβαλε η Επιτροπή στις Βρυξέλλες, στις 14 Ιουλίου 1999 [COM(1999) 348 τελικό], το εν λόγω θεσμικό όργανο θεωρεί ότι «[τ]ο γεγονός ότι [απαλείφεται] η [περιλαμβανόμενη] στο πρώην άρθρο 13 της [Συμβάσεως των Βρυξελλών] προϋπόθεση ότι ο καταναλωτής έχει ολοκληρώσει στο κράτος της κατοικίας του τις απαραίτητες για τη σύναψη της Συμβάσεως πράξεις σημαίνει ότι το άρθρο 15, πρώτο εδάφιο, σημείο 3, (νυν άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι) εφαρμόζεται και στις συμβάσεις που καταρτίζονται σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο του καταναλωτή».

38 Το Δικαστήριο αποφάνθηκε επίσης ότι η διατύπωση του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ι δεν είναι καθ' όλα όμοια προς αυτήν του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Ειδικότερα, έκρινε ότι οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διατάξεως τις οποίες πρέπει να πληρούν οι συμβάσεις καταναλωτών διατυπώνονται πλέον κατά τρόπο γενικότερο, προκειμένου να διασφαλίζεται η καλύτερη προστασία των καταναλωτών, λαμβανομένων υπόψη των νέων μέσων επικοινωνίας και της αναπτύξεως του ηλεκτρονικού εμπορίου (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Pammer και Hotel Alpenhof, σκέψη 59).

39 Ο νομοθέτης της Ενώσεως αντικατέστησε κατ' αυτόν τον τρόπο τις προϋποθέσεις που αφορούσαν, αφενός, τον έμπορο, ο οποίος έπρεπε να προβεί σε ειδική προσφορά ή σε διαφήμιση εντός του κράτους κατοικίας του καταναλωτή, και, αφετέρου, τον καταναλωτή, ο οποίος έπρεπε να προβεί εντός του κράτους αυτού στις απαραίτητες για την κατάρτιση της συμβάσεως πράξεις, με προϋποθέσεις που αφορούν αποκλειστικά το πρόσωπο του εμπόρου (προπαρατεθείσα απόφαση Pammer και Hotel Alpenhof, σκέψη 60).

40 Συναφώς, δεν στερείται σημασίας το γεγονός ότι, στην έκθεση της 18ης Σεπτεμβρίου 2000 της επιτροπής νομικών θεμάτων και εσωτερικής αγοράς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επί της προτάσεως του μελλοντικού κανονισμού Βρυξέλλες Ι (τελικό έγγραφο A5-0253/2000, τροπολογία 23 και αιτιολογική έκθεση), αναφέρεται η συζήτηση σχετικά με τη σκοπιμότητα της προσθήκης της προϋποθέσεως κατά την οποία οι συμβάσεις καταναλωτών πρέπει να έχουν καταρτισθεί εξ αποστάσεως καθώς και τα επιχειρήματα που τελικώς οδήγησαν στη μη έγκρισή της.

41 Η νέα διατύπωση, λιγότερο συσταλτική, του πρώην άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, όπως παρατηρεί ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 17 των προτάσεών του, αποτυπώνεται επίσης στις παράλληλες με τη Σύμβαση των Βρυξελλών και τον κανονισμό Βρυξέλλες Ι συμφωνίες, ιδίως στο άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμβάσεως η οποία επισυνάπτεται στην απόφαση 2007/712/ΕΚ του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2007, σχετικά με την υπογραφή εξ ονόματος της Κοινότητας της Σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 339, σ. 1).

42 Δεύτερον, όσον αφορά την τελολογική ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η προσθήκη προϋποθέσεως συνδεόμενης με την κατάρτιση των συμβάσεων καταναλωτών εξ αποστάσεως θα ήταν αντίθετη προς τον επιδιωκόμενο από τη διάταξη αυτή σκοπό, στη νέα, λιγότερο συσταλτική, διατύπωσή της, ιδίως αυτόν της προστασίας των καταναλωτών, αδύναμων μερών της συμβάσεως.

43 Τρίτον, ως προς την προπαρατεθείσα απόφαση Pammer και Hotel Alpenhof, το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει στις σκέψεις της 86 και 87, απαντώντας στα προβληθέντα από την εταιρία Hotel Alpenhof επιχειρήματα, κατά τα οποία το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι δεν μπορεί να εφαρμοστεί εφόσον η σύμβαση με τον καταναλωτή είχε συναφθεί επί τόπου και όχι εξ αποστάσεως, ότι τα εν λόγω επιχειρήματα ήσαν αλυσιτελή εν προκειμένω, καθόσον, στο πλαίσιο των πραγματικών περιστατικών, η κράτηση του δωματίου του ξενοδοχείου και η επιβεβαίωση αυτής είχαν γίνει εξ αποστάσεως.

44 Πράγματι, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 36 έως 38 των προτάσεών του επί της παρούσας υποθέσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι σκέψεις 86 και 87 της εν λόγω αποφάσεως αποτελούν μόνον απάντηση του Δικαστηρίου στα επιχειρήματα της εταιρίας Hotel Alpenhof, χωρίς να δύναται το περιεχόμενό τους να επεκταθεί πέραν των ειδικών περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως. Πάντως, η ουσιώδης προϋπόθεση από την οποία εξαρτάται η εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι είναι αυτή που έχει σχέση με την εμπορική ή επαγγελματική δραστηριότητα που κατευθύνεται στο κράτος της κατοικίας του καταναλωτή. Συναφώς, τόσον η εξ αποστάσεως επικοινωνία, όπως αυτή για την οποία πρόκειται στην κύρια δίκη, όσο και η κράτηση προϊόντος ή υπηρεσίας εξ αποστάσεως ή, a fortiori, η σύναψη συμβάσεως καταναλωτών εξ αποστάσεως αποτελούν ενδείξεις περί της συνδέσεως της συμβάσεως με μια τέτοια δραστηριότητα.

45 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες Ι έχει την έννοια ότι δεν απαιτεί την εξ αποστάσεως σύναψη της συμβάσεως μεταξύ του καταναλωτή και του επαγγελματία.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

46 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

**Το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι δεν απαιτεί την εξ αποστάσεως σύναψη της συμβάσεως μεταξύ του καταναλωτή και του επαγγελματία.**

(υπογραφές)